

ПРЕДГОВОР¹

Одузимање имовинске корист и имовине стечене кривичним дјелом јесте један од најзначајнијих института кривичног права (материјалног и процесног). Малобројни аутори дају значај овој проблематици, иако је овај институт од изузетног значаја за кривично законодавство (и за грађанско) а обрада у теорији је врло оскудна. Ни на пољу иностране литературе ситуација није много боља. Односно, није у складу са степеном актуелности ове проблематике.

Наиме, свако цивилизовано друштво има норме које регулишу начин и могућност стицања имовине, али у друштвима постоје групе и појединци који нелегално стичу имовину, противно тим нормама. Ваљано регулисање одузимања нелегално стечене имовине од пресудног је значаја за свако друштво и државу, јер они који су стекли такву имовину неријетко посједују политичку и економску моћ, утичу на политичку свијест, а незакониту имовину убацују у легалне токове.

Имајући у виду да традиционалне методе у супротстављању криминалитету нису дале адекватне резултате, одузимање противправне имовинске користи и имовине, намеће се као неопходна метода и институт који је потребно примјењивати, сходно међународним стандардима из међународних докумената и потврђеним одлукама ЕСЉП. Имовина може бити легална само ако је транспарентна, јер је транспарентност предуслов за заштиту својине.

Међународна заједница, односно Европска унија увидјела је опасност од оваквих дјелатности, стицања, легализовања, прикривања незаконите имовине. Посљедњих година је донесен читав низ међународних докумената. Већину тих докумената БиХ је потписала, односно ратификовала (или има обавезу у циљу приступа ЕУ), чиме је преузела обавезу да у оквиру постављених међународних стандарда успостави законске механизме за откривање, замрзавање, привремено и трајно одузимање, као и управљање нелегално стеченом имовином. Колико је од тих међународних стандарда имплементирано у домаће законодавство и да ли се они и колико примјењују у пракси, тематика је, између осталог, ове књиге.

1 Монографија представља магистарски рад аутора који је одбрањен 20. јануара 2012. године на Правном факултету Пале, употпуњен анализом судске праксе и норми актуелизираних након одбране.

Примјена института одузимања имовинске користи и имовине прибављене кривичним дјелом огледа се у разликама у примјени овога института у упоредноправним рјешењима у кривичном законодавству као и у грађанском законодавству, у англосаксонском и континенталном праву. Разлика је у примјени међународних стандарда, односно докумената у овој области у односу на национално законодавство.

Осим разматрања и истраживања узрока ове појаве, још је корисније сагледавање шта се може учинити на измјенама у позитивном смислу у вези с овим питањем. Институт одузимања имовинске користи и имовине прибављене кривичним дјелом представља комплексан проблем како с правног тако и с финансијскоистражног аспекта а у поступку реализације кривичнопроцесних, грађанскопроцесних, финансијскоистражних метода и судске праксе – сложености реализације.

С аспекта архитектоники, књига се састоји од пет дијелова и од закључних разматрања.

У првом дијелу књиге су општа разматрања о појму, историјски осврт, правни појам појаве као и криминално-политички разлози и начин озакоњења института одузимања незаконите имовине.

У другом дијелу су обрађени међународноправни документи посвећени одузимању имовинске користи прибављене кривичним дјелом, међународне организације које се баве овом проблематиком, као и међународни стандарди у овој области потврђени од упоредноправног законодавства и Европског суда за људска права,² сагледани кроз одређене одлуке ЕСЉП.

Трећи дио садржи пресјек сагледане проблематике и регулативу прања новца и вођења финансијских истрага различитим методама (методом трошкова, методом бруто и нето принципа).

У четвртој дијелу су анализе проблематике одузимања имовинске користи прибављене кривичним дјелом у кривичном законодавству БиХ, ФБиХ, Брчко Дистрикта и Републике Српске (с процеснокривичног и материјалноправног аспекта), прије доношења Закона о одузимању имовине стечене извршењем кривичног дјела РС, статистички показатељи и неке одлуке надлежних судова, и њихова усклађеност с међународним стандардима.

Завршни, пети дио односи се на услове и узроке који су претходили доношењу Закона о одузимању имовине стечене извршењем кривичног дјела РС, и на сагледавање и коментар одредаба тог Закона и осврт на Нацрта Закона ФБиХ и њихове усклађености с ратфикованим конвенцијама.

И, на крају рада, дати су закључци у којима су изнесени резимирани ставови о анализираним питањима, с неким приједлозима за адекватнију

2 У даљњем тексту ЕСЉП.

